Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (nionde avdelningen)

den 11 juli 2018 *

”Begäran om förhandsavgörande – Direktiv 1999/5/EG – Ömsesidigt erkännande av radioutrustnings och teleterminalutrustnings överensstämmelse – Harmoniserade standarder finns – Fråga huruvida tillverkaren är skyldig att anlita ett anmält organ – Anbringande av identifikationsnumret för ett anmält organ”

I mål C-192/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen, Italien) genom beslut av den 23 februari 2017, som inkom till domstolen den 13 april 2017, i målet

Cobra SpA

mot

Ministero dello Sviluppo Economico,

meddelar

DOMSTOLEN (nionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Vajda (referent) samt domarna K. Jürimäe och C. Lycourgos,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av P. Garofoli, avvocato dello Stato,

– Europeiska kommissionen, genom G. Gattinara och D. Kukovec, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: italienska.

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse (EGT L 91, 1999, s. 10), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 596/2009 av den 18 juni 2009 (EUT L 188, 2009, s. 14) (nedan kallat direktiv 1999/5).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan COBRA SpA och Ministero dello Sviluppo Economico (ministeriet för ekonomisk utveckling) (nedan kallat MISE) angående det förhållandet att det inte angavs något identifikationsnummer för ett anmält organ på utrustning som tillverkats av Cobra eller på förpackningar för denna utrustning.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Direktiv 1999/5 upphävdes och ersattes, med verkan från den 13 juni 2016, genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG (EUT L 153, 2014, s. 62). Med hänsyn till tidpunkten för de faktiska omständigheterna i målet vid den nationella domstolen ska förevarande begäran om förhandsavgörande emellertid prövas utifrån direktiv 1999/5.

4 I skälen 14, 27 och 32 i direktiv 1999/5 angavs följande:

”(14) Radioutrustning och teleterminalutrustning får inte medföra onödiga hälsorisker.

…

(27) Det är av allmänt intresse att ha harmoniserade standarder på europeisk nivå i samband med utformning och tillverkning av radioutrustning och teleterminalutrustning. om sådana harmoniserade standarder uppfylls finns det en presumtion för att även de väsentliga kraven är uppfyllda. andra system får användas för att visa överensstämmelse med de grundläggande kraven.

…

(32) Radioutrustning och teleterminalutrustning som uppfyller relevanta väsentliga krav bör tillåtas att omsättas fritt. Sådan utrustning bör tillåtas att tas i bruk för avsett ändamål. För att få ta utrustningen i bruk kan det komma att krävas att tillstånd ges för att använda radiofrekvensspektrumet och för att tillhandahålla den berörda tjänsten.”

5 Artikel 1 i detta direktiv hade rubriken ”Räckvidd och syfte”. Följande föreskrevs i punkt 1 i den artikeln:

”Genom detta direktiv upprättas en rättslig ram för utsläppande på marknaden, fri rörlighet för och ibruktagande av radioutrustning och teleterminalutrustning i gemenskapen.”

6 I artikel 2 i direktivet, som hade rubriken ”Definitioner”, angavs följande:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

…

c) *radioutrustning*: en produkt eller en relevant komponent i en sådan som kan kommunicera med hjälp av utsändning och/eller mottagning av radiovågor inom ett spektrum allokerat för markbunden radiokommunikation/satellitradiokommunikation.

…

h) *harmoniserad standard*: en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan genom ett mandat från kommissionen enligt de förfaranden som anges i [Europaparlamentets och rådets] direktiv 98/34/EG [av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 204, 1998, s. 37)] i syfte att fastställa europeiska krav, och vilken inte är bindande.”

7 Artikel 3 i samma direktiv hade rubriken ”Väsentliga krav”. I punkt 1 denna artikel föreskrevs följande:

”Följande väsentliga krav gäller för all utrustning:

a) Skydd av hälsa och säkerhet för användare och andra personer, inklusive de mål avseende säkerhetsföreskrifter som anges i [rådets] direktiv 73/23/EEG [av den 19 februari 1973 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (EGT L 77, 1973, s. 29; svensk specialutgåva, område 13, volym 2, s. 167)], men voltgränserna tillämpas inte.

b) skyddskraven avseende elektromagnetisk kompatibilitet som anges i [rådets] direktiv 89/336/EEG [av den 3 maj 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (EGT L 139, 1989, s. 19)].”

8 Artikel 5 i direktiv 1999/5 hade rubriken ”Harmoniserade standarder”. I punkt 1 i den artikeln föreskrevs följande:

”Om utrustningen uppfyller kraven i relevanta harmoniserade standarder, eller delar av dem, vilkas referensnummer har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, skall medlemsstaterna förutsätta att de väsentliga krav som anges i artikel 3 och som omfattas av dessa harmoniserade standarder, är uppfyllda.”

9 Artikel 7 i direktivet hade rubriken ”Ibruktagande och anslutningsrätt”. I punkt 1 i den artikeln föreskrevs följande:

”Medlemsstaterna skall tillåta att utrustningen tas i bruk för det ändamål den är avsedd för, när den uppfyller de relevanta väsentliga kraven i artikel 3 och andra relevanta bestämmelser i detta direktiv.”

10 I artikel 10 i direktivet, som hade rubriken ”Förfaranden vid bedömning av överensstämmelse”, föreskrevs följande:

”1. De förfaranden för bedömning av överensstämmelse som fastställs i denna artikel skall användas för att påvisa att utrustningen uppfyller alla relevanta väsentliga krav som fastställs i artikel 3.

…

3. Teleterminalutrustning som inte utnyttjar det spektrum som är allokerat för markbunden radiokommunikation/satellitradiokommunikation och delar i en radioutrustning för mottagning skall efter tillverkarens eget val underkastas något av de förfaranden som anges i bilagorna II, IV eller V.

4. Om en tillverkare har tillämpat de harmoniserade standarder som anges i artikel 5.1, skall radioutrustning som inte omfattas av punkt 3 efter tillverkarens eget val underkastas något av de förfaranden som anges i bilagorna III, IV eller V.

5. Om en tillverkare inte har tillämpat eller endast delvis har tillämpat de harmoniserade standarder som avses i artikel 5.1, skall radioutrustning som inte omfattas av punkt 3 i denna artikel efter tillverkarens eget val underkastas något av de förfaranden som anges i bilagorna IV eller V.

…”

11 I artikel 11 i samma direktiv, med rubriken ”Anmälda organ och tillsynsmyndigheter”, föreskrevs följande:

”1. Medlemsstaterna skall till kommissionen anmäla de organ som de har utsett att utföra de relevanta uppgifter som avses i artikel 10. Medlemsstaterna skall tillämpa de kriterier som anges i bilaga VI när de bestämmer vilka organ som skall utses.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen anmäla de myndigheter inom deras territorium som utför de tillsynsuppgifter som har samband med detta direktiv.

…”

12 Artikel 12 i direktiv 1999/5 hade rubriken ”CE-märkning”. I punkt 1 i den artikeln föreskrevs följande:

”Utrustning som uppfyller samtliga relevanta väsentliga krav skall vara försedd med den CE-märkning om överensstämmelse som avses i bilaga VII. Ansvaret för att den anbringas bär tillverkaren, dennes representant i gemenskapen, eller den person som har ansvar för att utrustningen släpps ut på marknaden.

När förfaranden som fastställs i bilagorna III, IV eller V används, skall märkningen åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organet enligt artikel 11.1. Radioutrustning skall dessutom förses med identifieringsmärket för utrustningsklassen, om sådant identifieringsmärke har angivits. Annan märkning får sättas på utrustningen förutsatt att CE-märkningen inte blir mindre väl synlig eller läslig.”

13 I bilaga III till detta direktiv, om det förfarande för bedömning av överensstämmelse som avses i artikel 10.4 (Intern produktionskontroll samt särskild provning av utrustning), angavs följande:

”Denna bilaga består av bilaga II samt följande kompletterande krav:

För varje typ av utrustning skall alla väsentliga radiotestsekvenser utföras av tillverkaren eller för dennes räkning. För fastställandet av de testsekvenser som skall anses vara väsentliga ansvarar ett anmält organ enligt tillverkarens val, utom om testsekvenserna är fastställda i de harmoniserade standarderna. Det anmälda organet skall ta vederbörlig hänsyn till tidigare beslut som har fattats gemensamt av anmälda organ.

Tillverkaren, dennes representant i gemenskapen eller den person som är ansvarig för att släppa ut utrustningen på marknaden, skall intyga att dessa tester har utförts och att utrustningen uppfyller de väsentliga kraven och skall anbringa det anmälda organets identifikationsnummer under tillverkningsprocessen.”

14 Enligt punkt 3 i bilaga VII till direktivet, om märkning av utrustning som avses i artikel 12.1 i samma direktiv, skulle CE-märkningen anbringas på produkten eller informationsskylten. Dessutom skulle märkningen anbringas på förpackningen, om sådan fanns, och på de medföljande dokumenten.

Italiensk rätt

15 I artikel 11.3 i decreto legislativo n. 269 – Attuazione della direttiva 1999/5/CE riguardante le apparecchiature radio, le apparecchiature terminali di telecomunicazione ed il reciproco riconoscimento della loro conformità (lagstiftningsdekret nr 269 om genomförande av direktiv 1999/5/EG om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse) av den 9 maj 2001 (ordinarie tillägg till GURI nr 156 av den 7 juli 2001) (nedan kallat lagstiftningsdekret nr 269/2001) föreskrevs, i dess lydelse vid tiden för omständigheterna i det nationella målet, följande: ”Teleterminalutrustning som inte utnyttjar det spektrum som är allokerat för markbunden radiokommunikation/satellitradiokommunikation och delar i en radioutrustning för mottagning ska efter tillverkarens eget val underkastas något av de förfaranden som anges i bilagorna II, IV eller V till detta dekret”.

16 I artikel 11.4 i detta lagstiftningsdekret angavs följande: ”Om en tillverkare har tillämpat de harmoniserade standarder som anges i artikel 5.1, ska radioutrustning som inte omfattas av punkt 3 efter tillverkarens eget val underkastas något av de förfaranden som anges i bilagorna III, IV eller V”.

17 I artikel 13 i lagstiftningsdekretet föreskrevs att ”[u]trustning som uppfyller samtliga relevanta väsentliga krav i artikel 3 ska vara försedd med den CE-märkning om överensstämmelse som avses i bilaga VII. Ansvaret för att den anbringas åligger tillverkaren, dennes representant i unionen, eller den person som har ansvar för att utrustningen släpps ut på marknaden När förfaranden som fastställs i bilagorna III, IV eller V till detta dekret används, ska märkningen åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organ som avses i artikel 12.1”.

18 I bilaga III till detta lagstiftningsdekret föreskrivs följande: ”För alla typer av utrustning ska alla väsentliga radiotestsekvenser utföras av tillverkaren eller för dennes räkning. För fastställandet av de testsekvenser som ska anses vara väsentliga ansvarar ett anmält organ enligt tillverkarens val, utom om testsekvenserna är fastställda i de harmoniserade standarderna.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

19 COBRA är ett företag som är verksamt i branschen för konsumentelektronik och som under varumärket ”Pascal” säljer ett repeatersystem för hemmabruk som installeras i närheten av en ljud- eller videokälla, fångar upp signalen från denna källa och vidaresänder den för uppspelning av ljud och bilder i en tv-apparat på ett avstånd på upp till 100 meter. Denna vidaresändning använder radiofrekvensspektrumet och utgör därför en radiofrekvensöverföring.

20 MISE är behörig att kontrollera denna typ av utrustning i Italien. Vid en kontroll som genomfördes den 18 maj 2011 konstaterades att exemplar av utrustningen med detta varumärke, vilka bjöds ut till försäljning till allmänheten, inte hade något identifikationsnummer för ett anmält organ, i den mening som avses i direktiv 1999/5. Identifikationsnummer angavs varken på produkten eller på dess förpackning, utan förekom endast i den bruksanvisning som levererades med utrustningen.

21 MISE ansåg att detta nummer måste anges på själva utrustningen, för att uppfylla de krav som föreskrivs i direktiv 1999/5 och i lagstiftningsdekret nr 269/2001, som införlivat direktivet med den italienska rättsordningen. Myndigheten beslutade därför om administrativt beslag av den enligt

myndigheten olagliga utrustningen och ålade COBRA en sanktionsavgift. MISE ålade dessutom COBRA, genom beslut av den 22 juni 2011, att se till att både de beslagtagna exemplaren och de exemplar som redan hade släppts ut på den italienska marknaden uppfyllde de föreskrivna kraven.

22 COBRA överklagade beslutet till Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Regionala förvaltningsdomstolen för Lazio, Italien) och gjorde gällande att beslutet grundades på en felaktig tolkning av direktiv 1999/5, särskilt bilaga III andra stycket till detta direktiv. Den domstolen ogillade överklagandet, då den fann att COBRA enligt direktiv 1999/5 och lagstiftningsdekret nr 269/2001 var skyldig att ange namnet på det anmälda organet, som ansvarar för att bedömningen av överensstämmelsen genomförts korrekt, på den aktuella utrustningen med varumärket Pascal. COBRA överklagade denna dom till Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen, Italien) och åberopade, ännu en gång, att det omtvistade beslutet var oförenligt med direktiv 1999/5.

23 Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen) har konstaterat att utrustningen i fråga omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 1999/5, eftersom den utgör radioutrustning i den mening som avses i artikel 10.4 i direktivet. Den har framhållit att utrustning som uppfyller kraven i de harmoniserade standarderna ska, enligt artikel 5 i det nämnda direktivet, presumeras uppfylla de väsentliga krav som anges i artikel 3 i samma direktiv. Den påpekade även en motsägelse i direktiv 1999/5 vad gäller radioutrustningens överensstämmelse med de väsentliga krav som anges i artikel 3 i det direktivet. Enligt artikel 12.1 andra stycket i direktivet ska utrustning som uppfyller alla väsentliga krav vara försedd med den CE-märkning om överensstämmelse som avses i bilaga VII till direktivet. I samma bestämmelse föreskrivs emellertid också att märkningen ska åtföljas av identifikationsnumret för det anmälda organet, när förfarandet i bilaga III till direktivet tillämpas. Enligt Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen) framgår det emellertid av bilaga III att när väsentliga radiotestsekvenser har fastställts i harmoniserade standarder, är det inte nödvändigt att utöver CE-märkningen även ange identifikationsnumret för det anmälda organet.

24 Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen) anser att det är ologiskt och i strid med principerna om proportionalitet och skälighet att kräva medverkan av ett anmält organ, om det finns harmoniserade standarder på europeisk nivå. Ett sådant synsätt har stöd i kommissionens förklarande anmärkning rörande tolkningen av direktiv 1999/5. Där anges att om de väsentliga radiotestsekvenserna är fastställda i de harmoniserade standarderna, är den tillverkare som iakttar dessa standarder inte skyldig att ange numret för ett anmält organ på utrustningen.

25 Mot denna bakgrund beslutade Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Ska direktiv [1999/5] tolkas så, att en tillverkare som tillämpar förfarandet i bilaga III andra stycket, när det föreligger harmoniserade standarder där de väsentliga radiotestsekvenserna är fastställda, är skyldig att anlita ett anmält organ och således att utöver CE-märkningen (som intygar överensstämmelsen med de väsentliga kraven i direktivet) även ange identifikationsnumret för detta organ?

2) Om fråga 1 besvaras jakande, är tillverkaren då – efter att ha tillämpat förfarandet i bilaga III andra stycket [till direktiv 1999/5], när det föreligger harmoniserade standarder där de väsentliga radiotestsekvenserna är fastställda och tillverkaren på eget initiativ har samrått med ett anmält organ för att få förteckningen över de ovannämnda testerna bekräftad – skyldig att utöver CE-märkningen, som intygar överensstämmelsen med de väsentliga kraven i [detta direktiv], även ange identifikationsnumret för det anmälda organet?

3) Om fråga 2 besvaras jakande, är tillverkaren då – efter att ha tillämpat förfarandet i bilaga III andra stycket [till direktiv 1999/5], när det föreligger harmoniserade standarder där de väsentliga radiotestsekvenserna är fastställda, och efter att på eget initiativ ha samrått med ett anmält organ

för att få förteckningen över de ovannämnda testerna bekräftad samt efter att på eget initiativ ha angett identifikationsnumret för det anlitade organet på utrustningen – skyldig att ange organets identifikationsnummer även på utrustningen och dess förpackning?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

26 Det bör först och främst noteras att det förfarande som klaganden i det nationella målet tillämpat för att bedöma produktens överensstämmelse med de väsentliga krav som avses i artikel 3 i direktiv 1999/5 inte klart framgår av beslutet om hänskjutande. Den andra frågan som har ställts av den hänskjutande domstolen vilar emellertid på antagandet att en tillverkare har anlitat ett anmält organ, men endast i syfte att detta organ ska bekräfta förteckningen över de väsentliga radiotestsekvenser som ska utföras enligt de harmoniserade standarderna. EU-domstolen ska därför utgå från detta antagande när den besvarar den hänskjutande domstolens frågor, och överlåta på den sistnämnda domstolen att kontrollera huruvida detta antagande är riktigt.

27 Det bör vidare noteras att direktiv 1999/5 enligt artikel 1.1 i detsamma ska tillämpas på radioutrustning enligt definitionen i artikel 2 c. Det framgår av beslutet om hänskjutande att den nu aktuella utrustningen utgör radioutrustning i den mening som avses i sistnämnda bestämmelse.

Den första frågan

28 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5 ska tolkas så, att en tillverkare av radioutrustning, som tillämpar det förfarande som föreskrivs i bilaga III andra stycket till det direktivet och tillämpar harmoniserade standarder för att fastställa de radiotestsekvenser som avses i det stycket, är skyldig att anlita ett sådant anmält organ som avses i artikel 11.1 i direktivet och följaktligen att utöver CE-märkningen även ange detta organs identifikationsnummer.

29 Vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska inte bara dess lydelse beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 19 september 2000, Tyskland/kommissionen, C-156/98, EU:C:2000:467, punkt 50, dom av den 25 oktober 2011, eDate Advertising m.fl., C-509/09 och C-161/10, EU:C:2011:685, punkt 54, och dom av den 26 juli 2017, Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, punkt 73).

30 Lydelsen av artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5 skulle, ensam betraktad, kunna ge intryck av att anbringandet av en CE-märkning på radioutrustning ska åtföljas av identifikationsnumret för ett sådant anmält organ som avses i artikel 11.1 i direktivet, när det förfarande för bedömning av överensstämmelse som anges i bilaga III till det direktivet tillämpas.

31 Mot bakgrund av hänvisningen i nämnda artikel 12.1 andra stycket till det förfarande för bedömning av överensstämmelse som anges i bilaga III finns det vid bokstavstolkningen av denna bestämmelse emellertid skäl att hänföra sig till lydelsen av nämnda bilaga III.

32 Det framgår nämligen av lydelsen av denna bilaga, till vilken det hänvisas i artikel 12.1 andra stycket, att det inte alltid är nödvändigt att ett anmält organ medverkar i det där föreskrivna förfarandet för bedömning av överensstämmelse.

33 För det första ska, i detta bedömningsförfarande, de väsentliga radiotestsekvenserna utföras antingen ”av tillverkaren” själv eller ”för dennes räkning”. För det andra anges i denna bilaga att ”[f]ör fastställandet av de testsekvenser som skall anses vara väsentliga ansvarar ett anmält organ enligt tillverkarens val, utom om testsekvenserna är fastställda i de harmoniserade standarderna”.

34 Det framgår således av lydelsen av bilaga III till direktiv 1999/5 att tillverkaren själv kan fastställa att en utrustning överensstämmer med de väsentliga kraven, vilka enligt artikel 10.1 i direktivet är de krav som anges i artikel 3 i detta direktiv, för det fall att tillverkaren har utfört alla väsentliga radiotestsekvenser som är fastställda i de harmoniserade standarderna. Om man bara ser till lydelsen av denna bilaga, är det följaktligen inte alltid nödvändigt att ett anmält organ medverkar i förfarandet, varken i valet av väsentliga radiotestsekvenser eller i utförandet av dessa testsekvenser.

35 Härav följer att, i de fall där tillverkaren har tillämpat harmoniserade standarder vid tillämpningen av det förfarande för bedömning av överensstämmelse som avses i bilaga III till direktiv 1999/5, ska lydelsen av artikel 12.1 andra stycket i det direktivet, mot bakgrund av lydelsen av bilaga III till samma direktiv, tolkas så, att det enligt den bestämmelsen inte är nödvändigt att ett anmält organ medverkar i förfarandet varför det inte heller är nödvändigt att utöver CE-märkningen även ange ett sådant organs identifikationsnummer på radioutrustningen.

36 Denna tolkning stöds av det sammanhang i vilket artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5 ingår.

37 Den motsatta tolkningen skulle innebära att ett anmält organ måste medverka i förfarandet, trots att omständigheterna är sådana att det kan presumeras att radioutrustningen överensstämmer med de väsentliga krav som anges i artikel 3 i det direktivet.

38 I artikel 10 i direktiv 1999/5 föreskrivs bedömningsförfaranden för att fastställa att en utrustning överensstämmer med de nämnda väsentliga kraven i artikel 3. I punkt 4 i nämnda artikel 10 anges att om en tillverkare har tillämpat de harmoniserade standarderna, ska radioutrustningen efter tillverkarens eget val underkastas något av de bedömningsförfaranden som anges i bilagorna III, IV eller V till direktivet. Såsom nämnts i punkt 34 ovan är det emellertid inte alltid nödvändigt att ett anmält organ medverkar i det bedömningsförfarande som avses i bilaga III till direktivet.

39 I artikel 5.1 i direktiv 1999/5 föreskrivs vidare att det även föreligger en presumtion om överensstämmelse med de väsentliga kraven, om en utrustning uppfyller kraven i ”harmoniserade standarder”, vilka i artikel 2 h i direktivet definieras som ”teknisk[a] specifikation[er] som antagits av ett … standardiseringsorgan … i syfte att fastställa europeiska krav, och vilk[a] inte är bindande”.

40 Denna presumtion bekräftas såväl av skäl 27 i direktiv 1999/5, där det anges att ”[o]m sådana harmoniserade standarder uppfylls finns det en presumtion för att … de väsentliga kraven är uppfyllda” och att ”[a]ndra sätt att styrka överensstämmelse med de väsentliga kraven är tillåtna”, som av bilaga III till det direktivet, som befriar tillverkaren från skyldigheten att anlita ett anmält organ för att genomföra det förfarande som fastställs där, när utrustningens överensstämmelse med kraven har bedömts med hjälp av harmoniserade standarder.

41 Eftersom det ska presumeras att en utrustning överensstämmer med de väsentliga kraven när harmoniserade standarder har tillämpats, kan det – mot bakgrund av den tolkning som gjorts i punkt 34 ovan och som innebär att det inte är nödvändigt att ett anmält organ medverkar i förfarandet när ett företag som tillverkar radioutrustning har tillämpat dessa standarder – inte krävas att en tillverkare som tillämpar harmoniserade standarder vid genomförandet av det bedömningsförfarande som avses i bilaga III till direktiv 1999/5 ska anlita ett anmält organ och därför utöver att anbringa CE-märkningen på radioutrustningen även ska ange detta organs identifikationsnummer.

42 Denna tolkning av artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5 och bilaga III till detta direktiv är för övrigt förenlig med det mål som eftersträvas med direktivet. Det framgår nämligen av skälen 14 och 32 i direktivet att detta syftar till att säkerställa den fria rörligheten för varor genom att begränsa hindren för denna fria rörlighet till sådana nationella krav som är nödvändiga och proportionerliga, samtidigt som det säkerställs att radioutrustning inte medför onödiga hälsorisker.

43 Enligt artikel 1 i direktiv 1999/5 upprättar direktivet en rättslig ram för fri rörlighet för, utsläppande på marknaden av och ibruktagande av sådan utrustning i unionen. I artikel 7 i samma direktiv föreskrivs att medlemsstaterna ska tillåta att sådan utrustning tas i bruk för det ändamål den är avsedd för, när den ”uppfyller de … väsentliga kraven”. Dessa krav anges i artikel 3 i direktiv 1999/5 och innefattar, i synnerhet, skydd av hälsa och säkerhet för användare.

44 Såsom har konstaterats i punkterna 39 och 40 ovan stadgas i artikel 5 i direktiv 1999/5 emellertid en presumtion om att de väsentliga krav som anges i artikel 3 i detta direktiv är uppfyllda om en utrustning uppfyller kraven i harmoniserade standarder. I en sådan situation är ett anmält organs medverkande i förfarandet inte nödvändigt för att säkerställa att utrustningen inte medför onödiga hälsorisker och det är således inte heller nödvändigt för att skydda användarnas hälsa och säkerhet.

45 Denna tolkning stöds av det förhållandet att det anmälda organet, enligt artikel 11.1 i direktiv 1999/5 endast ska utföra de ”relevanta uppgifter” som omfattas av de bedömningsförfaranden som föreskrivs i artikel 10 i direktivet, och inte har till uppgift att intyga att all utrustning överensstämmer med de väsentliga kraven i artikel 3 i direktivet.

46 Den tolkning som anges i punkt 35 ovan stöds – utöver av analysen av lydelsen i artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5, det sammanhang i vilket den bestämmelsen ingår och syftet med detta direktiv – även av kommissionens förklarande anmärkning rörande tolkningen av direktiv 1999/5. Av avsnittet med rubriken ”*Ambiguity in Annex III to the Directive*” i denna anmärkning framgår att om samtliga de väsentliga radiotestsekvenserna har fastställts i de harmoniserade standarderna, är den tillverkare som följer dessa standarder inte skyldig att ange ett anmält organs identifikationsnummer på utrustningen. I nämnda anmärkning framhålls att ett anmält organ inte medverkar i det förfarande för bedömning av överensstämmelse som avses i bilaga III till direktiv 1999/5, när en tillverkare tillämpar harmoniserade standarder, och att den skyldighet som följer av artikel 12.1 andra stycket i direktivet således inte föreligger om tillverkaren har tillämpat de harmoniserade standarderna.

47 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5 ska tolkas så, att en tillverkare av radioutrustning, som tillämpar det förfarande som föreskrivs i bilaga III andra stycket till det direktivet och tillämpar harmoniserade standarder för att fastställa de radiotestsekvenser som avses i det stycket, inte är skyldig att anlita ett sådant anmält organ som avses i artikel 11.1 i direktivet och följaktligen inte är skyldig att utöver CE-märkningen även ange detta organs identifikationsnummer.

Den andra frågan

48 Den hänskjutande domstolen har ställt sin andra fråga för att få klarhet i huruvida artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5 ska tolkas så, att en tillverkare av radioutrustning, som har tillämpat det förfarande som föreskrivs i bilaga III till detta direktiv genom att använda harmoniserade standarder som fastställer de väsentliga radiotestsekvenser som ska utföras, är skyldig att utöver CE-märkningen även ange identifikationsnumret för ett anmält organ som denne frivilligt har samrått med – utan att vara skyldig att göra detta – för att få förteckningen över de väsentliga radiotestsekvenser som ingår i de harmoniserade standarderna bekräftad.

49 Med hänsyn till svaret på den första frågan kan det inte krävas att en sådan tillverkare utöver CE-märkningen även ska ange identifikationsnumret för ett anmält organ, som tillverkaren frivilligt har samrått med för att få förteckningen över de väsentliga radiotestsekvenser som ingår i de harmoniserade standarderna bekräftad.

50 Eftersom en tillverkare, som tillämpar det förfarande som föreskrivs i bilaga III andra stycket till direktiv 1999/5 och tillämpar harmoniserade standarder för att fastställa de radiotestsekvenser som avses i det stycket, inte är skyldig att anlita ett anmält organ och följaktligen inte är skyldig att utöver CE-märkningen även ange detta organs identifikationsnummer, kan en tillverkare nämligen inte vara skyldig att utöver CE-märkningen även ange identifikationsnumret för ett sådant organ när tillverkaren frivilligt har anlitat detta organ.

51 Denna tolkning vinner stöd av det förhållandet att, såsom kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande, skyldigheten att ange identifikationsnumret för det anmälda organet skulle vara meningslös när organet inte ansvarar för valet av dessa testsekvenser, mot bakgrund av de bedömningar som gjorts i punkt 40 ovan.

52 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den andra frågan besvaras enligt följande: Artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5 ska tolkas så, att en tillverkare av radioutrustning, som har tillämpat det förfarande som föreskrivs i bilaga III till detta direktiv genom att använda harmoniserade standarder som fastställer de väsentliga radiotestsekvenser som ska utföras, inte är skyldig att utöver CE-märkningen även ange identifikationsnumret för ett anmält organ som denne frivilligt har samrått med – utan att vara skyldig att göra detta – för att få förteckningen över de väsentliga radiotestsekvenser som ingår i de harmoniserade standarderna bekräftad.

Den tredje frågan

53 Mot bakgrund av svaren på den första och den andra frågan saknas anledning att besvara den tredje frågan.

Rättegångskostnader

54 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (nionde avdelningen) följande:

1) **Artikel 12.1 andra stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 596/2009 av den 18 juni 2009, ska tolkas så, att en tillverkare av radioutrustning, som tillämpar det förfarande som föreskrivs i bilaga III andra stycket till det direktivet och tillämpar harmoniserade standarder för att fastställa de radiotestsekvenser som avses i det stycket, inte är skyldig att anlita ett sådant anmält organ som avses i artikel 11.1 i direktivet och följaktligen inte är skyldig att utöver CE-märkningen även ange detta organs identifikationsnummer.**

2) **Artikel 12.1 andra stycket i direktiv 1999/5, i dess lydelse enligt förordning nr 596/2009, ska tolkas så, att en tillverkare av radioutrustning, som har tillämpat det förfarande som föreskrivs i bilaga III till detta direktiv genom att använda harmoniserade standarder som**

fastställer de väsentliga radiotestsekvenser som ska utföras, inte är skyldig att utöver CE-märkningen även ange identifikationsnumret för ett anmält organ som denne frivilligt har samrått med – utan att vara skyldig att göra detta – för att få förteckningen över de väsentliga radiotestsekvenser som ingår i de harmoniserade standarderna bekräftad.

Underskrifter